

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 75/16

Λουξεμβούργο, 13 Ιουλίου 2016

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις
C-154/15, Francisco Gutiérrez Naranjo κατά Cajasur Banco S.A.U.,
C-307/15, Ana María Palacios Martínez κατά Banco Bilbao Vizcaya
Argentaria SA και C-308/15, Banco Popular Español SA κατά Emilio Irlés
López και Teresa Torres Andreu

**Κατά τον γενικό εισαγγελέα P. Mengozzi, ο περιορισμός των διαχρονικών
αποτελεσμάτων της ακυρότητας των ρητρών «κατώτατου ορίου επιτοκίου», που
προστίθενται σε συμβάσεις ενυπόθηκου δανείου στην Ισπανία, είναι συμβατός
προς το ενωσιακό δίκαιο**

*Τα μακροοικονομικά διακυβεύματα που συνδέονται με το εύρος της χρησιμοποίησής αυτών των
ρητρών δικαιολογούν τον περιορισμό*

Στην Ισπανία, πολυάριθμοι ιδιώτες έχουν κινήσει δικαστικές διαδικασίες κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, προκειμένου να αναγνωρισθεί ότι οι ρήτρες «κατώτατου ορίου επιτοκίου» που προστίθενται σε συμβάσεις ενυπόθηκου δανείου συναπτόμενες με καταναλωτές έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα και δεν δεσμεύουν επομένως τους καταναλωτές. Οι εν λόγω ρήτρες προβλέπουν ότι, ακόμη και αν το ισχύον επιτόκιο κατέλθει κάτω από κάποιο επίπεδο (ή «κατώτατο όριο») που ορίζεται στη σύμβαση, ο καταναλωτής πρέπει να συνεχίζει να πληρώνει κατώτατους τόκους που αντιστοιχούν σε αυτό το επίπεδο, χωρίς να μπορεί να τύχει επιτοκίου χαμηλότερου από αυτό.

Με απόφαση της 9ης Μαΐου 2013, το Tribunal Supremo (ανώτατο δικαστήριο, Ισπανία) χαρακτήρισε τις ρήτρες «κατώτατου ορίου επιτοκίου» καταχρηστικές, δεδομένου ότι οι καταναλωτές δεν είχαν πληροφορηθεί καταλλήλως για το οικονομικό και νομικό βάρος που συνεπάγονταν γι' αυτούς οι εν λόγω ρήτρες. Παρά ταύτα, το Tribunal Supremo αποφάσισε να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της κηρύξεως της ακυρότητας αυτών των ρητρών, οπότε η ακυρότητα αναπτύσσει αποτελέσματα μόνο για το μέλλον, από της ημερομηνίας εκδόσεως της ως άνω αποφάσεως.

Καταναλωτές θιγόμενοι από την εφαρμογή αυτών των ρητρών απαιτούν τα ποσά που ισχυρίζονται ότι κατέβαλαν αχρεωστήτως στα πιστωτικά ιδρύματα από της ημερομηνίας συνάψεως των πιστωτικών τους συμβάσεων. Επιληφθέντα αυτών των αξιώσεων, το Juzgado de lo Mercantil nº 1 Granada (εμποροδικείο 1 Γρανάδας) και το Audiencia Provincial de Alicante (περιφερειακό δικαστήριο Αλικάντε) ερωτούν το Δικαστήριο αν ο περιορισμός των αποτελεσμάτων της κηρύξεως ακυρότητας στην ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως του Tribunal Supremo είναι συμβατή προς την οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες¹, δεδομένου ότι, κατά την οδηγία αυτή, τέτοιου είδους ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Paolo Mengozzi διαπιστώνει ότι η οδηγία δεν αποσκοπεί στην εναρμόνιση των εφαρμοστέων κυρώσεων σε περίπτωση αναγνώρισεως του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας και, επομένως, δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέπουν την αναδρομική ακυρότητα μιας τέτοιας ρήτρας.

Ομοίως, ο γενικός εισαγγελέας τονίζει ότι η οδηγία δεν καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί να περιορίζει τα αποτελέσματα των αποφάσεων που διαπιστώνουν τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας. Κατά συνέπεια, εναπόκειται στην εσωτερική

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 2).

έννομη τάξη των κρατών μελών να προβλέπει αυτές τις προϋποθέσεις, με την επιφύλαξη της τήρησης των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου.

Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας², ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι το Tribunal Supremo δεν περιορίζει τα διαχρονικά αποτελέσματα των αποφάσεών του μόνο σε ένδικες διαφορές που έχουν σχέση με το ενωσιακό δίκαιο. Όπως αντιθέτως, είναι βέβαιο ότι το δικαστήριο αυτό έχει κάνει χρήση μιας τέτοιας δυνατότητας σε αμιγώς εσωτερικές αντιδικίες.

Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας³, ο γενικός εισαγγελέας έχει τη γνώμη ότι, εφόσον συνιστούν κύρωση που έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα έναντι των επαγγελματιών, η απαγόρευση χρησιμοποίησης των ρητρών «κατώτατου ορίου επιτοκίου» από της 9ης Μαΐου 2013 και η υποχρέωση επιστροφής των αχρεωστήτως εισπραχθέντων ποσών από αυτής της ημερομηνίας συμβάλλουν στην πραγματοποίηση των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία.

Επιπλέον, ο γενικός εισαγγελέας αναγνωρίζει ότι ένα ανώτατο εθνικό δικαστήριο, κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο αποφασίζει για τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεώς του, μπορεί να σταθμίσει την προστασία των καταναλωτών με τα μακροοικονομικά διακυβεύματα που συνδέονται με το εύρος της χρησιμοποίησης των ρητρών «κατώτατου ορίου επιτοκίου». Στο πλαίσιο αυτό, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, κατ' εξαίρεση, τα εν λόγω διακυβεύματα μπορούν να δικαιολογούν τον περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της ακυρότητας μιας καταχρηστικής ρήτρας, χωρίς να διαταράσσεται η ισορροπία στη σχέση μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι **ο περιορισμός των διαχρονικών αποτελεσμάτων της ακυρότητας των ρητρών «κατώτατου ορίου επιτοκίου»**, που προστίθενται στις συμβάσεις ενυπόθηκου δανείου στην Ισπανία, **είναι συμβατός προς την οδηγία.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

² Η αρχή της ισοδυναμίας επιβάλλει να εφαρμόζεται ο εθνικός δικονομικός κανόνας αδιακρίτως τόσο στις ένδικες προσφυγές που στηρίζονται σε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης όσο και σ' εκείνες που στηρίζονται σε μη τήρηση του εσωτερικού δικαίου, εφόσον έχουν παρόμοιο αντικείμενο και παρόμοια αιτία.

³ Η αρχή της αποτελεσματικότητας απαιτεί ένας εθνικός δικονομικός κανόνας να μη καθιστά αδύνατη ή εξόχως δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.